

ABONAMENTUL:

un an . . . 120 Lei
jumătate
de an . . . 60 Lei
emplarul . . . 3 Lei

INSERȚIUNI
reclame după învoială

ROMÂNUL

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
A R A D,
Strada Mețianu No. 1
Tip. „Erdélyi Hirlap.”

Imprumutul de Stat.

Orice om sânguinos caută, a-și spori puterea sa. În stăruința sa însă nu întotdeauna poate avea la îndemână mijloacele necesare. Nu tot omul poate avea la dispoziție întreaga sumă, ce se recere la cumărararea unei realități. În acest caz face un împrumut.

Ca și individul, țările încă fac împrumuturi. Și nu este țară, să nu aibă lipsă de împrumut și mai ales țara noastră dela război încoace. Azi însă e o necesitate, ce nu poate delătura. Prin cărmuirea de jaf a liberalilor, țara se apropie de faliment. Da, împrumut trebuie să se facă. E numai întrebarea: cine și sub ce condițiuni să se facă?

Dela unire încoace am avut bune prieteni, ca să facem un împrumut favorabil nouă. Dl Vintilă Brătianu însă avea gârgăni în cap, că România n'are lipsă de banul străin. Suntem noi în stare, ca prin noi să ne ridicăm fără sprijinul și ajutorul străin. Vorbe frumoase și seducătoare pentru naivi. Nu însă și pentru cei ce își dau seama de puțințele și neputințele noastre, precum și despre aceea, ce se ascunde în dosul acestor vorbe seducătoare.

Dl Vintilă Brătianu, în locul prim, s'a mutat, că banul lor, al liberalilor își va pierde puterea sa, când va lăsa să intre în țară și banul străin. De aici a mers orbii pe calea sa, până nu și-a dat cu capul de perete.

Partidul național-țărănesc a cerut de la guvern să se facă acest împrumut, precum și dobândirea leului. A cerut atunci, pentru că erau vremuri prielnice pentru noi. Împrumutul se făcea pe lângă condițiuni ușurătoare. A cerut chiar și intrarea liberă a capitalului străin. Toate acestea spre binele și folosul țării. Răspunsul dlui Vintilă Brătianu a fost scurt: sunteți dușmani și trădători ai țării.

Suntem în anul 11 dela unire. Și numai după acest timp îndelungat s'a trezit dl V. Brătianu, că calea apucată de el, a fost cale rădăcină. Și în loc ca să se îndrepteze dela cărna țării ca un nepriceput, el celce disprețuia banul străin, azi se umărăste spre rușinea țării și cerșește banul străin să poată rămâne și pe mai departe în buzunetele nenorocitei țări. Ce s'a putut însă face atunci, nu se poate face acum. Străinătatea, disprețuită atunci de dl Vintilă Brătianu, azi îi pune condițiuni foarte grele. E un fel de răzbunare pentru disprețuirea lor de atunci. Ca nici o altă țară din lume, România trebuie să plătească interesele cele mai mari. Și iarăș ca nici o altă țară, România are să plătească datoria avută înainte de război în prețul banului de atunci și nu în valoarea banului de acum, ceea ce face o sarcină de zeci de miliarde pe spatele și ruinarea țării; sarcină, de care am fi scăpat chiar și acum, în vremuri foarte grele pentru noi, dacă dl Vintilă Brătianu părăsea că arma țării și lăsa locul celor ce nu sunt negrii în fața străinătății. El însă se leagă de putere, ca scaiul de oaie și nenorocirea țării să urmeze. Și acum culmea nerușinării: dl Vintilă Brătianu — are îndrăzneala — aruncă vina asupra opoziției. Opoziția e cauza, că străinătatea pune în calea împrumutului grele condițiuni.

Imprumutul nu s'a încheiat. Străinătatea indică noi condițiuni, totatât de îngreunătoare. Și dl Vintilă Brătianu nu vrea să plece. Oare n'a sosit vremea, să l silim, să plece?
I. G.

FALIMENTUL

Scandalul petrolifer este abia la început. Nici instrucția nu s'a terminat și totuși lumina revărsată de puținele fapte desvăluite până acum a fost atât de puternică, în cât nu numai că a ieșit la iveală, corupția și imoralitatea, ce caracterizează un întreg sistem de guvernare, dar s'a demonstrat încă odată falimentul politic al celui din urmă partid politic al vechii României — singurul care de altminteri a supraviețuit războiului cel mare.

Lăsând la o parte toate amănuntele panamalei petrolifere, în ultimă analiză, nu este vorba, nici mai mult, nici mai puțin, decât despre trecerea în chip scandalos a unor întinse proprietăți ale statului în mâinile unor particulari. Pentru ca o asemenea operație, pe scară întinsă, să fi fost însă cu puțință este de presupus o totală absență a administrației publice și a justiției.

În fapt, așa se și dovedește. Ministerul de Industrie, întocmește o lege a minelor, bazată pe principiul naționalizării subsoului și înainte de a avea un cadastru minier, care să determine proprietățile Statului se grăbește să scoată la mezat 500 hectare din terenurile de prim ordin despoind Statul de o imensă avere, în folosul unei clii de profitori. Între timp, o bandă de rechini, urmând exemplul dat de consorțiul Vintilă Brătianu-Tancred Constantinescu și profitând de lipsa cadastrului minier — dovadă a marelui capacități și a înaltei onestități a dlui Mrazec, celebrul »specialist« român în materie — acaparează vaste terenuri ale Statului consolidându-le și validându-le prin intermediul unor »proprietari« inventați. Ministerul de Domenii, specializat în prădarea

pădurilor și bălților Statului, la rândul său rivalizează cu cel de Industrie în totala necunoștină a averii Statului ce îi sunt date în pază și gospodărie. Amândouă ministerele se dovedesc, însă mai prejos de orice așteptare în ce privește gospodăria onestă a bunurilor publice.

Sesizate de proprii lor funcționari dela periferie sau de organe izolate ale justiției, despre tentativele de furt a averii Statului (vezi raportul inginerului Poenaru și intervențiile primului procuror, decedatul Petrescu-Cosma), cele două ministere ale Economiei naționale, nu reacționează, ani de rândul, până ce prada împărțită e și consumată.

Cine se mai poate mira, în aceste condițiuni, că s'au găsit administratori și judecători, cari să se facă complici cu jefuitorii avutului public!...

Trăim astfel sub ochii noștri falimentul sistematic de guvernare, întronat în țara mică și extins în țara mare de partidul liberal. Ni se înfățișează dovada deplină, că după jumătate de veac de cărmuire absolutistă a Vechiului Regat și un deceniu a României întregite, n'avem administrație publică și n'avem o justiție independentă datorită politicianismului corupător, ignorat și hrăpăreț. Și dovada vine la momentul cel mai oportun, tocmai când trecem printr'o gravă criza de Stat.

Toate conștiințele patriotice sunt datorate să fie treze și să colaboreze pentru deslegare neîntârziată a acestei crize de Stat, dând concursul lor pentru grăbirea operațiilor judecătorești și al acestui faliment politic fraudulos.

Hoții de terenuri petrolifere.

— Cele cinci căi de jefuire a Statului. —

Se știe panamaua petroliferă, care a făcut atâta vâlvă în țară și ne-a adus atâta rușine în străinătate. Cercetările justiției sunt în curs, ceace se poate prezice și până acum este — ceace noi totdeauna am accentuat — că partidul liberal este o organizație de tâlhărie, care sub forme legale ori chiar fără acelea au jăcmănit Statul de avutul lor. Atunci când doi deputați liberali Irimescu-Cândești și Tolea stau la pușcărie, atunci când se pot aduce învinuiri vicepreședintelor parlamentului de chiar liberali, că sunt părtașii acestei deposedări a statului de terenurile lui petrolifere, când banda de hoți își votează legi pentru sancționarea tâlhăriilor, unde pui toate comercializările și toată afacerile tancrezilor și antoneștilor, scandalul cu comisiunile împrumutului, care de Vintilă Brătianu nici când nu se face, am ajuns la o treaptă atât de joasă a decadenței, încât îndepărtarea acestui guvern în plină agonie și mociră este o chestiune de salubritate națională imperioasă, de existență a acestui nenorocit neam.

Pentru cunoașterea că ce sunt panamalele petrolifere și cum se opera, dăm în cele ce urmează modul bandei de a opera:

1. Jefuitorii izbuteau prin mituire să facă pe slujbașii serviciului silvic ca să nu depună contestație, la prima instanță,

Pe această cale, conform legii de consolidare Statul era îndepărtat de a și mai apăra drepturile neamai rămânând du-i nici o cale de atac.

2. Dacă totuși, organele, silvice vroiau să îndeplinească o închipuire de forme legale, depuneau contestații, dar fără dovezi.

Corupția a determinat organele silvice ale statului ca să se prezinte la consolidări fără planuri, fără contracte de arendă, fără certificate de embaticuri, etc.

Povestea că Ocolul n'avea planuri este o poveste întrucât pădurile statului din ocolul Lărgoviște au planuri, dar au fost dosite, tocmai pentru ca să se prezinte organele silvice la consolidări fără dovezi scrise.

În acest caz rămânea judecătoarei să decidă pe baza probelor cu martori, cari erau și ei cumpărați cu bani așa că statul totdeauna pierdea sigur.

3. Pentru contestații pierdute la prima instanță din materiile menționate la punctul precedent, rămânea statului dreptul de a face apel. Aici organele silvice intenționat neglijau, împreună cu Contenciosul Casei Pădurilor sau al ministerului de agricultură ca să facă apelurile în termen și astfel se pierdea dreptul de apărare a intereselor statului și la a doua instanță, fără o altă puțință de atac.

4. Când interesații nu reușeau să obțină câștiguri de cauză pe aceste căi mergeau la Casa Pădurilor și influențau să se libereze delegații semnate de unii ce n'aveau calitatea să semneze așa că contestațiile se anulau din lipsă de calitate a celui ce le semna.

5. Însfârșit ca ultimă cale era împiedicarea avocaților ca să se prezinte în instanță și să rămâie contestația nesustenută determinându-se astfel respingerea ei.

Cităm cazul celebru în care Statul a pierdut 80 pogoane terenuri petrolifere la Moreni, către soc. Sospiro.

Casa pădurilor trebuie să-și bage slujbașii la pușcărie,

Zadarnic se caută isvorul și secretul fraudelor în altă parte, ele stau în dosarele Casei Pădurilor, în administrația Centrală Pădurilor, în administrația Centrală și exterioară.

S'ar găsi în acest mod:

1. Vinovații cari n'au depus contestații la consolidare;
2. Vinovații cari au dus contestații de formă, fără dovezi;
3. Vinovații cari au pierdut termenele de apel;
4. Vinovații cari n'au dat delegații în regulă;
5. Vinovații de nesustinere ale apelurilor statului;
6. Vinovații cari au fost trimiși să anchezeze mai din vreme și n'au constatat nimic împotriva evidenții și în sfârșit
7. Pe deasupra tuturor vinovatul cel mai mare, ad-torul Casei Pădurilor care de 3 ani de zile știa și tolera această vastă pungășie în județele Dâmbovița, Prahova și cine știe dacă a scăpat vre-un județ de jaful bandelor liberale.

Cine reprezintă parlamentul în comisia superioară de naționalizarea societăților.

Un caz senzațional.

Mina Drenkova, din Banat, a Societății „Sârbo-Română”, este una din cele mai bogate din țară, în cărbune de o excelentă calitate. Potrivit tradiției, liberalii au voit să pună mâna și pe aceasta mină, de o valoare imensă, fiind că societatea ce o avea era streină și aceasta prin metoda „naționalizării”, care este „liberalizarea”.

În acest scop vice-președintele Camerei, d. Manolescu-Strunga, cu Irimescu-Cândești și Tony Iliescu vice-președintele Senatului, au făcut o societate, numită „Industria minieră română”, pentru ca să ia mina „Drenkova”.

Președinte al consiliului de administrație a fost ales fostul prim ministru, d. General Arthur Văitoianu, membri principali în consiliu fiind cei doi vice-președinți ai Parlamentului, Tony Iliescu și I. Manolescu-Strunga, iar Irimescu-Cândești cenzor.

Fiind gata cu societatea, oamenii de afaceri sus numiți aveau nevoie de obținut comsimțământul comisiei superioare de naționalizare.

Cine reprezintă parlamentul în acea comisie.

Pentru ca să se vadă în treaga moralitate a regimului, arătăm că reprezentant al Camerei Deputaților în acea comisie era Irimescu-Cândești iar reprezentant al Senatului era d. Tony Iliescu.

Ministerul industriei recuza!

La 18 Iunie trecut, noua societate „Ma-

nolescu-Strunga — Irimescu-Cândești — Tony Iliescu”, au prezentat actele Comisiei superioare de mine, prezidată de d. Emanuel Miculescu, președinte la Curtea de Casație S. I-a.

În fața Comisiunii s'a întâmplat următorul caz extraordinar, cu totul ne mai pomenit, care pecetluște întreaga nerușinare a regimului.

Deși erau direct interesați, ca reprezentând societatea ce creiaseră spre a pune mâna pe mina. Drenkova, Irimescu-Cândești și Tony Iliescu, s'au prezentat la Comisie, adică voiau să fie și judecători și parte, ca să meargă la sigur.

Atunci Ministerul de Industrie prin d. avocat Gh. Zamfirescu a recuzat pe ambii reprezentanți ai Parlamentului din Comisie, într-un cânt sunt interesați în cauză.

Hal de delegați, hal de Parlament!

D. Tony Iliescu a înțeles situația falsă în care se află și s'a retras din Comisie.

Irimescu-Cândești, ca se nu scape afacerea, cum îi dase instrucții Manolescu-Strunga, nu a voit să părăsească ședința.

Președintele Curții de Casație a deliberat cu ceilalți consilieri și a adus și recuzarea. Atunci Cândești a fost silit să plece din Comisie.

Iată cărdășia Strunga-Cândești Tony Iliescu.

Ne avem poetul... Aron Cotruș.

În lupta aceasta mare, grea, dar nu mai puțin grandioasă, care duce neamul românesc contra tuturor ciocoilor vechi și noi pentru desrobirea sa politică, socială și economică prin punerea de temelii noi, drepte și românești așezământului Statului Român, până acum a lipsit cântărețul străduințelor de mai bine.

Știam, că'l avem, știam că nu poate lipsi, căci lupta dusă este atât de mare și atât de frumoasă, iar izbânda atât de sigură, încât nu era cu puțință, ca un neam de 16 milioane oameni să nu poată da din sânul său pe trubadurul zilelor trudite de azi și preslăvitorul zilelor ce vor să vină.

Și precum anii dinainte de războiu au dat neamului și deosebi Ardealului pe cântărețul pătimirii noastre, pe cântărețul desrobirii naționale, pe poetul Octavian Goga, nu politicianul de azi, care pe struna sa a cântat toată jalea, toată durerea și toată speranța acestui neam oropsit, — luptele de

aproape un deceniu a neamului românesc acum desrobit naționalicește, dar încătușat în lanțurile sclăviei politice și economice a dat pe poetul sclavajului de azi, pe Aron Cotruș.

Goga—Cotruș, două nume — două sin-teze, doi cântăreți de dureri și de speranțe, două sclăvii și două învingeri.

Cetii poeziile lui A Cotruș apărute în volumul „Miine” cetii cele apărute în „Patria”, cetii năcazul „Viitorul”-ui și veți simți cu fior de bucurie că ne avem poetul..

Aducem și noi prinosul nostru de admirație și recunoștință prietenului și conce-tășeanului nostru Aron Cotruș, cu îngăduința lui și a „Patriei” am publicat și până acum, și vom publica și de aici înainte perle din lira lui Aron Cotruș.

Iar volumul „Miine” să nu lipsească de pe masa nici unui cărturar român, în Arad se găsește la Librăria Diecezană, costă abia 100 Lei.

CUVINTE CĂTRE ȚĂRAN.

Acest petec de pământ bun, rău,
e-al tău!..

ară-l, samănă-l, seceră-l spornic,
fi-i slugă și stăpîn statornic
și apără-l, de-o trebui cîndva,
cu toată vinjoșia ta:
cu pușca, cu coasa, cu sapa,
sîngele vrășmașilor ce-or urea
să fi-l ia,
să curgă pe ntinsu-i ca apa!...

tu l'ai udat cu lacrimi și sudori
și l'ai muncit sub sori dogoritori...
veacuri dearîndul,
te-ai încovoiat pe el arîndu-l și săpîndu-l
pentru grofite albe, pentru grofi semeți, să
pentru ciocoi desfătarnici ai pămîntului..

de pe el grămizile de aur ale grîului
s'au scurs spre depărtări ca apele riului
tu singur ai rămas aci, legat de sapă și de pi
piatra grea, neclintită, subt ape ce fug..

din întîii vremurilor zori,
e-al tău de mii și milioane de ori
petecul acesta de glie,

și-al tău o să fie

pe vecie,

dacă-l vei ști munci

și răscolii

și apăra

cu toată turda și răbdarea și dirjenia ta!

(Miine)

A Cotruș

CĂTRE PLUGARI.

Ce-ar face mirșavii ciocoi
de n'ați fi voi,
voi, boi greoi
în juguri noi,
la pluguri noi?!...

Ce-ar zice putrezii ciocoi
dacă-ați ara doar pentru voi,
de n'ați mai îndura nevoi
prin vînt, prin arșiță, prin ploii
pe lingă vaci, pe lingă boi,
în juguri noi,
la pluguri noi,
pentru prășile de ciocoi
cu sufletele de noroi,
cu cărnurile de puroi,
cu gînd și fapte de gunoi?!...

Ce-ar zice scîrnavii ciocoi
dacă ntr'o bună ziudă, voi
i-ați pune 'n jug, în loc de boi,
și i-ați purta, flămînzi și goi,
prin vînt, prin arșiță, prin ploii,
cum v'au purtat și ei pe voi?!...

în pacea aspră, în răsboi,
a țării talpă sunteți voi,
a țării straje sunteți voi
țărani pietroși, țărani greoi...

sus! — zorii vremurilor noi

vor isgoni de printre voi,

cu sape noi,

cu coase noi,

ca pe o haită de strigoi

pe cei de pe urmă grofi și ciocoi!...

(Miine)

(A Cotruș)

Iosif Muzsay

ARAD, vis-a-vis cu teatrul

Lista prețurilor de toamnă și iarnă

Costum bărbătesc lână curată	Lei 175
culorț de modă	245
vănăt și negru I a calit	275
Pardesiuri de toamnă și iarnă	195
Ulster Doublu I-a cal.	245
Palton negru de iarnă cu guler	
de lână	265
Haine pentru școlari	160
Paltoane de piele I-a calit. în toate	
culorile	390
Raglan fregoli	200
Pardisiu de gumă	80
Trench coats cal I.	250

! Croitorie după măsură!
! Mare magazin de postăvarie!

„Cu scârbă am încheiat acest pact...”

— Ori consiliul lui Barabás & Vulpe. —

Sub titlul de mai sus dl. E. Dascal publică într-un număr recent al ziarului „Temesvarer Volksblatt” din Timișoara un impresionant articol din care extragem următoarele:

„Cuvintele de mai sus (cu scârbă am încheiat acest pact) le-a rostit deputatul Uniunii germane-șvăbești Hans Beller, la conferința partidului, când s'a hotărât din partea partidelor minoritare susținerea listei liberale la alegerile comunale recente din Arad.

Este cunoscut, că partidul liberal pentru a-și asigura câteva locuri în consiliul comunal, a încheiat un pact electoral cu un grup și nemți din Arad, cari în forma aceasta și-au putut asigura o majoritate impresionantă. Era de prevăzut, că lista aceasta comună pe care au figurat și câteva elemente compromise politicește și din punct de vedere social din partidul liberal, — va reuși, cu atât mai vârtos, deoarece aceea a fost sprijinită „cu tărie” și de căpăii generalului Davidoglu.

Acum urmează însă epilogul interesant. După terminarea alegerilor alegătorii maghiari și nemți absolut desorientați, au pus conducătorilor lor întrebarea delicată, cari motive adevărate i-a determinat, ca să sprijinească partidul liberal compromis și urgisit de întreaga țară?

Ori declarația de mai sus a lui Beller, cu observarea, că au încheiat acest „pact scârbos” numai având în vedere interesele orașului Arad, a fost să fie justificarea penibilă a acțiunii conducătorilor minoritari. Gloria rușinoasă, care partidul liberal a

putut-o înregistra cu ocaziunea acestor alegeri, a primit prin declarație peate involuntară a lui Beller pecetea binemeritată a stigmatizării.

Justificarea lui Beller cu toată forma ei nimerită totuși nu a putut să mulțumească masele minoritare. Interesele orașului Arad se puteau salvă și pe altă cale (de ex. dacă nu se disolva vechiul consiliu N. R.) fără ca reputația celor două partide minoritare prin acest „pact scârbos” să fi fost pusă în joc.

Acest pas nepolitic a conducătorilor minorităților din Arad ne dovedește din nou, că aceste voiesc ca să abandoneze din preocupările lor marea problemă a crizei de Stat ce interesează națiunea întreagă și pentru interese mici de însemnătate mai mică ori mare, locală (și de buzunar N. R.) sunt aplicați oricând a încheia pact cu liberalii disprețuiți de națiunea întreagă.

Conducătorii minoritarilor să înțeleagă în fine în a douăsprezecea oră, că prin sprijinirea unui guvern stigmatizat de dușman al patriei, dorințele justificate ale populației minoritare nu se pot bucura de simpatia maselor poporului român.

Trebuie acționat până nu este târziu. Pentru minorități există numai două căi: sau imediat a se asocia luptei pentru dobândirea acestui guvern și a lupta deschis și cinstit pentru învingerea ideilor democratice, ori — ce abia ne vine a crede despre conducătorii lor — și pe mai departe a servi ca instrument politic machinațiilor machiavelistice ale liberalilor, ca pentru un „supliciu ronțăitor” să fie constrâns a abdica conștiința morală.

Numai pentru adevăr domnilor!

Orbul vindecat, după ce și-a recăpătat lumina ochilor, nu este iăsat să privească, deadreptul și imediat în strălucirea soarelui luminei zilei. Ar orbi din nou. Robul mucezit în subteranele închisori sale, după ce și recapătă mult așteptata libertate, este tot atât de supărat lovit de lumina zilei ca la intrare, în beciurile condamnaților, de groaznicul întunec. Orbul vindecat, robul liberat își acopere cu palmele ochii, lumina supără. Aceasta criză este momentană numai, căci obicinuit ochiul orbului de mai înainte și a robului de ieri, caută mereu frumusețile vieții a căror plăcere nu o gustase, nu o putuse gusta în beznă.

Lumina spiritului, aceea care își răspândește razele prin civilizație și cultură lovește cu aceeași energie în individul care nu o cunoșcase, dar o întrezărește. Minte lui se poticnește pentru moment și apoi, cu puteri înzecite, însutite, absorbe marea de raze pentru a-și potoli setea pe care nu o înțelegea. Fantezia lui neastâmpărata acum, răscolește dincolo de frontierele individualității sale psihice și fizice chiar. El vrea să vadă și să cunoască. Caută să stărme barierele puse de societate și pe acelea puse de puterea omenească.

După cum lumina atrage, după ce îi cunoșcu puterea și minunăția, pe orbul ce și recapătă vederea și pe robul care zăcu în întunecul ce acopere totul, tot astfel cultura popoarelor ce o stăpânise atrage, bagă curiozitatea și dorința de a o cunoaște a indivizilor națiunilor private de ea. Istoria ne-a servit cazuri când noroade au fost private de cultură, căci ziceau potențații: „noroadele inculte, proaste pot fi mai ușor supuse”. „Un măgar care conduce ușor o turmă de oi proaste”.

Nu afirmăm că noi, Români, din țara Românească (căci sunt și Români în România) suntem ca într-o închisoare aci pentru că autoritățile ne-ar pune piedeci când am încerca să mergem în occident pentru a face cunoștință cu cultura de acolo, nici aceea că suntem absolut indispensabili aci și din această cauză suntem reținuți, dar

afirmăm că dela noi se trimit pentru transformare materii prime agricole și produse ale solului și subsolului. Și se mai trimit, pentru a se transforma în cei mai crânceni dușmani ai noștri, stărpituri ale națiunilor ce ne storc vloga pe toate căile. Căci, statul nostru pe semne este condus tot de stărpituri. Afirmăm cu tărie că la noi elementele românești (căci sunt și Români în România) sunt lăsate pe drumuri, nesocotite. Oamenii cinștiți sunt condamnați să-și înecă amarurile și cinstea în otrava alcoolului, căci ei sunt puși în urma lichelelor, a tâlharilor și acelor cari formează putregaiul societății. Ceeace occidentul socotește nepotrivit pentru împrejurările de azi, în ceeace privește conducerea statului, este luat de ai noștri drept inovație. Este jocul copiilor cari scotocesc în mormanele de gunoaie pentru a afla câte un ac, un cui ruginit, un briceag cu cuțitele rupte și pleselele despicate, sau Dumnezeu mai știe ce obiecte aruncate de orașeni. Nimic nou, nimic bun!

Mulți dintre ai noștri, chiar și oameni cum se cade, se revoltă, cetind, auzind astfel de obiecțiuni. Că, ne pogram singuri, că, ne facem chiar față de străinătate atmosferă proastă, că, servim astfel interesele dușmanilor noștri și atâtea și atâtea. Să ne dovedească ei contrarul. Revolta noastră este și justificată și cinstită, căci contrarul nu se poate dovedi, iar dacă nu ar fi cinstită am purcede și noi întocmai ca aceia cari își bat joc de adjectivul „cinstit”. Noi

Citiți și răspândiți,
ziarul „Românul”

CINEMA URANIA

Dela 15 Septemvrie

HARRY PIEL

Rep. incepe la orele 5, 7 și 9

știm că Români se hârâie între ei ca hie nele asupra hoiturilor, că funcționăria este prost pregătită și prost plătită, că din cauza aceasta este incapabilă de a-și face datoria și fură. Știm că dacă ai nevoie de un act public ești trimis zile, săptămâni întregi, dela Ana la Caiafa, pentru că „nu se poate” și „nu-i legal”. După ce ai bătut drumuri, îți șoptește un binevoitor ceva la ureche, te duci din nou la acelaș funcționar cu cerea, așezi între foi o hârtie unsuroasă plină de baccili, dar frumos pictată și totul merge strună. Tu Român cu treabă de două ore în țară vecină alergi de-alungul graniței cu scrisori în mână și motive juste, dar nu poți trece, căci, dacă ai erelen pe unul, cu automobil este imposibil să nu treci, doar se presupune că ai și hârtii albastre. În schimb vini dela Timișoara, Lugoj sau Cluj și vrei să ascuți o reprezentare teatrală la Budapesta, pe deasupra te mai cheamă și Grünbaum și dispui de teancuri albastre, merge, nu sunt piedeci, nu sunt paragrafe. Funcționarul de vamă dela frontieră când intri sau ieși din țara Românească, îți face vămirea lucrurilor pe cari nu le ai, 2—3 ceasuri, atunci când austriacul, ungurul chiar, elvețianul, francezul termină în două minute. De ce?

De ce un barbier poate fi la noi șef al unei instituții publice, de ce un excroc din Ungaria poate fi judecător în România, de ce un preot pentru a putea lovi în dușmanul său lovește un personaj cinstit, înțelegător și conștiu de ceeace face, de ce un altul profesează cuvinte pornografice îmbrăcat în sfintele odăidii, altul fură voturi, de ce atâtea decadentă?

Câte păcate, cât amar în sufletul oamenilor cinștiți!

Și totuși conducătorii noștri, cari nu conțeneșc să spună că datoria lor este să vegheze asupra progresului, numai de propășirea țării nu s'au îngrijit. Toată activitatea lor, în zece ani de zile, s'a mărginit la o crâncenă luptă pentru a o menține. Progresul se observă în ticăloșii în dimensiunile forturilor pe socoteala statului, în înrădăcinarea și mai adâncă a necinstei în toate stratele și mai cu seamă progresăm în a pierde din ce în ce mai mult încrederea păturilor de jos că suntem vrednici să avem conducerea și chiar credința că România este o țară care a avut numai trecut.

Școală, justiție, biserică, administrație, finanțe, armată, politică-economică, industrie, comerț, avem? Și dacă avem, în comparație cu alto state, la ce grad de civilizație am ajuns, nu avem nimic de refăcut, de adăogat? Totul este perfect, potrivit împrejurărilor actuale și viitoare cărora va trebui să facem față?

Nu vă supărați domnilor, cari purtați în mare măsură responsabilitatea că noi trâm ca'n Africa. Odată trebuia să se soună lucrurile acestea și odată trebuie să se găsească și remediile. Stările actuale nu se pot menține. Ne trebuie cultura occidentului, instituțiuni solide, normalizarea vieții în stat, morală publică. Strigătele noastre dacă până aci au sunat în vânt vom ști să le îndesăm în urechile acelor cari trebuie să audă. Căci, nu putem privi cu mâinile în piept cum o națiune și un stat este minunat, chiar de vă veți supăra pentru aceasta. T.

O țara mea!

O țara mea! Ai tăi eroi
S'au dus cu toții la război
Și s'au întors ologi și frânți,
Tu n'ai poezi ca să îi cânti
Nici bani să le plătești orfanii,
Din casa ta lipsesc azi banii.
Nu ești în stare să jeleşti
Nici pe schilavi să i miluești
Din aurul averei tale,
Că te-au sleit pe Tine-agale
Boerii tăi, ciocoi tăi.
O țara mea! Vampirii răi.

BIONEL.

Informațiuni.

— CUNUNIE. Cu plăcere anunțăm cununia Dlui Ioan Putici, funcționar la Banca Națională din București, cu domnișoara Aurora Dârlea din Galșa. Dorim tinerei părechi cele mai sincere felicitări și urări de bine.

— DOCTORUL COSMA, medic-șef și-a reluat consultațiile pentru boale interne, tuberculoză, boale de piele și venericic, raze Röntgen. Consultă zilnic dela 10—12 și 3—5. Piața Catedralei Nr. 7.

— REGINA MARIA a fost 4. zile la băile Sovata, unde s'a dus să se întâlnească cu d. Iuliu Maniu, care își petrece acolo vacanța, făcând cură sub diriguirea dlui Dr. Marius Sturza. D. Iuliu Maniu dinpreună cu d. Alex. Vaida-Voevod a fost chemat la masă, iar după masă Regina Maria s'a întreținut cu d. Iuliu Maniu mai mult de 2. ore. Din convorbirea avută nu a transpirat nimic.

— D. IULIU MANIU prin 20. Septembrie a. c. părăsește băile Sovata reîntorcându-se la București pentru reluarea luptei decisive contra guvernului.

— D. VIRGIL MADGEARU secretarul general al partidului național țărănesc care acum o săptămână s'a întors din străinătate prin Curticiu dinpreună cu d. D. R. Ioanșescu, a fost și D Sa pe o zi la Sovata conferind cu d. I. Maniu asupra reluării activității de răsturnare a guvernului

— LA CLUJ s'a început judecarea procesului alor 110. acuzați de propagandă bolșevică. Intre acuzați sunt și G. Voștinar și I. Baga cunoscuții conducători a muncitorimii din Arad.

— IN MĂDRIJEȘTI, comună în județul Arad, plasa Șebiş, sateanul Istin Florea de 62. ani și-a ucis dintro sfadă avută nevasta, care era o bețivă patentată umblând tot prin birturi și vânzând uneltele casei pentru beurtură. Ucigașul fără voie a fost depus la Parchetul din Arad.

— ALBANIA cu o populație de 800.000 locuitori, dintre cari 100.000 Români a fost ridicată la rangul de Regat, noul rege numindu-se Zogu I. și care până acum era președinte de republică Treaba aceasta a făcut-o prim-ministrul Italiei Musolini, care sprijinește mult Albania, fiind între Italia și Jugoslavia, cu care este în relațiuni de dușmănie.

— FIOROSUL BANDIT BĂLAN în fine a fost prins. Cum se știe el a scăpat acum câteva luni din Ocnele — Mari, unde își făcea pedeapsa croită pentru un omor. Scăpând de acolo a trăit prin munții Făgărașului ținând sub teroare 5 județe. Întăiu a ucis un biet cioban român, care n'a voit să-i dea hrană, apoi pe șeful stației din Porumbac de unde a jefuit 80.000 lei. Mai târziu la băile Codlea, care nu sunt departe de Brașov, a omorât pe proprietarul băilor, pe învățătorul din sat și încă pe unul jefuindu-i de bani. A fost un bandit fioros, care omoare întâi fără vorbă și apoi fura pe cel mort.

Prinderea lui se poate mulțumi la 2 jandarmi isteți, cari îmbrăcându-se în straie țărănești s'au întâlnit cu bandit între satele Șinca veche și Șinca nouă din județul Făgăraș. Intrând în vorbă cu banditul, că fiind ei 2 oameni săraci cari caută lucru, la un moment dat, când banditul se apleca să ia ceva din traista lui, l'au împușcat în spate și apoi legat cobză l'au dus la Făgăraș. Pe drum sătenii au vrut să l'linșeze (omoare) pe loc, — cu greu numai a putut fi apărut.

Banditul a recunoscut șase omoruri de la scăparea lui din Ocnele Mari și a povestit locurile pe unde a umblat. A fost și la Brașov și Ploești în restimp. — iar banii i a mâncat cu femeii ușoare. În urma pierderii mari de sânge este foarte slăbit și se prea poate că acuși va termina cu viața-i ticăloasă. Pentru Bălanii de orișice fel este spânzurătoarea.

— O DRAMĂ SENZAȚIONALĂ s'a petrecut Luni la București. O femeie tânără și frumoasă Maria Teodorescu de curând divorțată de soțul ei, un om de treabă din Ploești, s'a îndrăgostit de căp. de farmacie I. Kiss din Galați, cu care a trăit împreună. Numitul căpitan de dragul ibovnicei sale se și divorțase de femeia lui legitimă. Kiss ajungând pentru ceva boală în spital, femeia face cunoștință cu locot. P. Constantinescu din București. Acum se îndrăgostesc ei doi, și locot. duce cu el pe Maria Teodorescu. Căpitanul Kiss a rămas singur și fără familie și fără dragoste, amărit și necăjit, pornind după eșirea lui din spital să caute femeia necredincioasă.

În restimp Maria Teodorescu face pe locot. Constantinescu să divorțeze și el de nevasta lui. Kiss era la Galați unde era în garnizoană. Fosta lui nevastă era la Oradea, iar Constantinescu cu Maria Teodorescu era la Tighina. Duminică trecută îndrăgostiții au venit la București, unde au ocupat o cameră la hotelul „Princiar”.

Spre nenorocul lor s'au întâlnit cu căpitanul Kiss, care era în căutarea lor. După un schimb de vorbe s'au înțeles să meargă la hotel pentru ași continua vorbele. Ajuns aici au intrat în biroul portarului, unde la un moment dat căp. Kiss a împușcat pe necredincioasa femeie și pe necredinciosul prieten, apoi și-a tras și lui un glonț în cap. Kiss a murit, cei doi sunt grav răniți. Ce poate face câte o femeie rea din oameni de treabă...

— LA CRAIOVA a avut loc anul acesta congresul Uniunii avocaților din țară sub președinția dlui Dem. D. Dobrescu. Au fost discuții frumoase, dar ne e frică că fără rezultat, căci ministerul justiției numai de bunul mers al justiției nu se interesează.

Dela Judecătoria Rurală Nădlac.

Nrul 82--1928 exec.

PUBLICAȚIE DE LICITAȚIE.

Subsemnatul delegat executor judecătoresc regesc prin aceasta publică că în urma deciziei judecătorei rurale din Nădlac No. 1458—1609—1927 și G: 705—928 în favoarea lui I. Soția lui Cui Petru II. Văd. Iuhana Precupeș, reprezentată prin avocatul Dr. Ivan Băneșiu pentru suma de 918 Lei capital și accesorii. Suprascevestrat conform deciziei No. G: 416—928 și în favoarea lui Bernadt Sternheim reprezentat prin Dr. G. Buck avocat în Nădlac pentru suma de 1995 Lei capital și accesorii. Se delige termen de licitație pe ziua de 17 Septembrie 1928 ora 15 la casa cu No. 1614 din comuna Nădlac, unde se vor vinde la licitație publică 3 buc. perini cu puf de găscă, 1 dună cu puf de găscă, 1 mașină de cusut „Kis Singer” 2 porci albi.

Toată acesta mobilă sa prețuit în sumă de 5100 Lei.

Nădlac, la 30 August 1928.

Delegat Executor: D. FEIER m. p. Pentru conformitate Impiegat: Indiscifrabil.

Redactor responsabil Dr. Bărbusiu.

Aviz.

Se aduce la cunoștința onor. public. că în noaptea de 13 Sept. a. c. dela orele 11 seara până la orele 6 dimineața servirea apei va sista din cauza unor modificări ce se fac în rețeaua conductelor principale.

CINEMEMATOGRAFUL ELISABETA.

azi
Flacări din orient

Vine! Vine!
De Francisc Molnár „Cîrnul”

Reprezentările încep la orele 5, 7 și 9

APOLLO

Dela 15 Septembrie

Mișo nu fura

Rep. începe la orele 5, 7 și 9

Episcopia ortodoxă română din Oradea.
No. 1475—1928.

Anunț

de primire în Academia de teologie ortodoxă română din Oradea.

Pentru anul școlar 1928—29 în Academia de teologie din Oradea se primesc țineri:

- Cu bacalaureat de liceu.
- cu diplomă de capacitate dela seminariilor teologice cu 8 cl.,
- cu diplomă de capacitate dela școlile normale, tipul vechiu din Ardeal, cu 8 cl.,
- absolvenți de liceu, pe lângă obligamentul de a trece examenul de bacalaureat până la terminarea studiilor teologice.

1. Certificat despre ultimul an școlar, respective diploma de capacitate.

2. Extras de hotez dela oficiul parohial.

3. Certificat de moralitate dela parohul locului unde își are domiciliul.

4. Certificat medical, dovedind deplină sănătate.

Inscrierile în Academie se vor face în persoană, în 1 Octombrie 1928, în biroul Direcțiunii Academiei între orele 9—13 a. m.

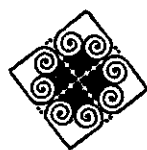
În căminul Academiei sunt locuri pentru 40 studenți. Taxa de întreținere în cămin este de 8000 (opt mii) lei, din care jumătate se plătește la înscriere, iar a doua jumătate în 1 Februarie 1929.

Pentru anul școlar 1928—29 sunt vacante 20 burse pentru cămin de câte 8000 lei. Concurenții la burse vor alătura la actele de mai sus și certificatul de pauperitate. Pentru obținerea burselor vor petiționa și bursierii din anul școlar trecut.

Bursierii vor lua angajament în scris de a se preoți în cuprinsul eparhiei Oradea și de a servi ca preoți cel puțin 5 ani după absolvire. — În caz contrar vor restitui bursa cu interesele legale.

Oradea, în 28 Iunie 1928.

† ROMAN CIOROGARIU,
Episcop.

MOTOCICLIȘTI și AUTOMOBILIȘTI

OPRIȚI-VĂ

la depozitul de benzină și uleiuri al lui

VICTOR MUNTEANU

din Arad, Calea Banatului lângă arena sportivă Gloria C. F. R. — Serviciu prompt de zi și noapte. — Aceleași prețuri în sărbători și zi de lucru. ooooo

